

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 12. jūnijā¹

Lieta C-311/13

**O. Tümer
pret**

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

(Centrale Raad van Beroep (Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 80/987/EEK — Direktīva 2002/74/EK — Darbinieku aizsardzība darba devēja maksātspējas gadījumā — Algots darbinieks, trešās valsts valstspiederīgais, bez derīgas uzturēšanās atļaujas — Tiesības uz darba samaksas prasījumu garantiju

1. Vai algotam darbiniekam, trešās valsts valstspiederīgajam, var tikt liegtas tiesības tā darba devēja maksātspējas gadījumā saņemt garantiju par viņam nesamaksājamiem algas prasījumiem, pamatojot ar to, ka viņš uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā nelikumīgi?
2. Tāds būtībā ir *Centrale Raad van Beroep* [Pēdējās instances administratīvo lietu tiesas] (Nīderlande) uzdotais jautājums pēc tam, kad *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Nodarbināto personu apdrošināšanas pārvaldības institūta valde)² noraidīja O. Tümer iesniegto maksātspējas pabalsta pieteikumu.
3. Šajos secinājumos piedāvāšu Tiesai atbildēt uz šo jautājumu, kas attiecas uz Padomes 1980. gada 20. oktobra Direktīvas 80/987/EK³ par darbinieku aizsardzību to darba devēja maksātspējas gadījumā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvu 2002/74/EK,⁴ interpretāciju, noraidoši.
4. Šajā ziņā uzskatu vispirms, ka no Direktīvas 2002/74 juridiskā pamata neizriet, ka trešo valstu valstspiederīgi tiktu izslēgti no Direktīvas 80/987 piemērošanas jomas.
5. Turklāt paskaidrošu, ka tāds valsts tiesiskais regulējums, par kādu ir pamatlieta, kas pakārto trešās valsts valstspiederīgā, kurš atbilstīgi valsts civiltiesībām ir algots darbinieks, tiesības saņemt maksātspējas pabalstu nosacījumam par uzturēšanās likumību, aizskar Direktīvas 80/987 vispārējo sistēmu, kā arī tās lietderīgo iedarbību un neievēro vienlīdzīgas attieksmes principu un nediskriminācijas principu, to novērtējot atbilstīgi šīs direktīvas mērķiem.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Turpmāk tekstā – “UWV”.

3 — OV L 283, 23. lpp.

4 — OV L 270, 10. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 80/987”.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

6. Direktīva 80/987 saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu attiecas uz tiem darbinieku prasījumiem pret darba devējiem, kas atzīti par maksātnespējīgiem šīs direktīvas 2. panta 1. punkta izpratnē, kuri izriet no darba līgumiem vai darba attiecībām.

7. Direktīvas 80/987 1. panta 2. punktā ir ļauts dalībvalstīm izņēmuma kārtā neattiecināt šīs direktīvas piemērošanas jomu uz dažu kategoriju algotajiem darbiniekiem, pamatojoties uz pastāvošām cita veida garantijām, ja konstatē, ka tās sniedz attiecīgajai personai līdzvērtīgas pakāpes nodrošinājumu, kāds izriet no šīs direktīvas.

8. Direktīvas 80/987 2. panta 2. un 3. punktā ir noteikts, ka šī direktīva neierobežo valstu tiesību aktos definētos terminus “darbinieks”, “darba devējs”, “darba samaksa”, “iegūtās tiesības” un “iegūstamās tiesības”, tomēr dalībvalstis šīs direktīvas jomā nevar neiekļaut nepilna darba laika darbiniekus, darbiniekus, kam ir darba līgums par darbu uz noteiktu laiku, vai darbiniekus, kas pieņemti īslaicīgā darbā, ne arī attiecībā uz tiesību garantēšanu noteikt mazāko obligāto darba līguma vai darba attiecību laikposmu.

9. Saskaņā ar Direktīvas 80/987 3. panta pirmo daļu dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar 4. pantu garantiju iestādes garantē apmierināt darbinieku prasījumus attiecībā uz darba samaksu, kas izriet no darba līgumiem vai darba attiecībām, ietverot atlaišanas pabalstus sakarā ar darba attiecību izbeigšanu, ja tos paredz valsts tiesību akti. Atbilstīgi 3. panta otrajai daļai prasījumi, ko pārņem garantiju iestāde, ir neapmaksātie prasījumi par laikposmu pirms un/vai attiecīgā gadījumā pēc kāda noteikta datuma, ko nosaka dalībvalstis.

10. Izņēmuma kārtā Direktīvas 80/987 4. pantā dalībvalstīm ir piešķirta iespēja ierobežot 3. pantā paredzēto garantijas iestāžu pienākumu maksāt, nosakot laikposma ilgumu, par kuru ir jāveic maksājums, atbilstīgi šīs direktīvas 4. panta 2. punktam vai nosakot augšējās robežas šādiem maksājumiem atbilstīgi šīs pašas direktīvas 4. panta 3. punktam.

11. Direktīva 80/987 tika atcelta un kodificēta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīvu 2008/94/EK par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā⁵, tā stājās spēkā 2008. gada 17. novembrī.

B – Nīderlandes tiesiskais regulējums

12. Bezdarba likuma (*Werkloosheidswet*)⁶ 61. pantā ir noteikts princips, ka algotam darbiniekam ir tiesības uz maksātnespējas pabalstu, ja viņš var norādīt attiecībā uz darba devēju, kurš ir atzīts par maksātnespējīgu, prasījumu, kas attiecas uz darba samaksu, atvaļinājuma uzkrājumu vai atvaļinājuma piemaksu, vai ja viņam varētu tikt nodarīts finansiāls kaitējums, jo šis darba devējs nav samaksājis summas, kuras tas ir parādā trešajām personām savu darba attiecību ar algoto darbinieku dēļ.

13. *WW* 3. panta 1. punktā algots darbinieks ir definēts kā “privāto vai publisko tiesību aktos regulētās darba tiesiskajās attiecībās esoša fiziska persona vecumā līdz 65 gadiem”.

14. Tomēr *WW* 3. panta 3. punktā ir precizēts, ka, atkāpjoties no šī panta 1. punkta, par algotu darbinieku netiek uzskatīts trešās valsts valstspiederīgais, kurš dzīvo Nīderlandē nelegāli.

5 — OV L 283, 36. lpp.

6 — Turpmāk tekstā – “*WW*”.

15. Piemērojot 2000. gada 23. novembra Ārvalstnieku likuma⁷ (*Vreemdelingenwet*) 8. panta a)–e) punktu un l) punktu, ārvalstnieks likumīgi uzturas Nīderlandē, ja viņam ir uzturēšanās atļauja uz noteiktu vai nenoteiktu laiku vai ja kā Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis viņš uzturas, pamatojoties uz režīmu, kas izveidots atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam vai 1992. gada 2. maija Līgumam par Eiropas Ekonomisko zonu⁸, vai arī ja viņa uzturēšanās tiesības ir atvasinātas no Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas attīstību⁹, kas izveidota ar līgumu par Eiropas Ekonomikas kopienas un Turcijas asociācijas izveidošanu¹⁰.

II – Tiesvedības rašanās fakti un prejudiciālais jautājums

16. *O. Tümer* ir Turcijas pilsonis, kurš dzīvo Nīderlandē kopš 1988. gada.

17. Laikposmā no 1988. gada 18. augusta līdz 1995. gada 31. martam viņam bija uzturēšanās atļauja uz noteiktu laiku, kas izsniegta ar ierobežojumu – uzturēšanās pie savas laulātās. Viņa laulība tika šķirta 1996. gadā.

18. 2005. gada 14. oktobrī *O. Tümer* iesniedza pieteikumu uzturēšanās atļaujas uz nenoteiktu laiku saņemšanai, bet tieslietu valsts sekretārs šo pieteikumu noraidīja. Ar 2007. gada 16. aprīļa lēmumu par šo lēmumu iesniegtā sūdzība tika noraidīta, par ko *O. Tümer* cēla prasību, ko *Rechtbank 's-Gravenhage* [Hāgas tiesas] *Vreemdelingenkamer* (Ārvalstnieku lietu palāta) noraidīja 2008. gada 28. augustā. Šis pēdējais minētais nolēmums netika pārsūdzēts. Kopš 2007. gada 25. aprīļa *O. Tümer* vairs nav uzturēšanās atļaujas.

19. Kopš 1997. gada *O. Tümer* periodiski ar pārtraukumiem ir strādājis Nīderlandē. 2005. gada 3. janvārī viņš tika pieņemts darbā *Halfmoon Cosmetics BV*, kas 2007. gadā atbilstīgi *WW* veica iemaksas viņa vārdā. Sākot ar 2007. gada augustu *Halfmoon Cosmetics BV* maksāja vairs tikai daļu algas un 2008. gada 22. janvārā tā tika atzīta par maksātnespējīgu. 2008. gada 26. janvārī prasītājs pamatlietā tika atlaists.

20. Tā kā, pamatojoties uz *WW*, *O. Tümer* iesniedza pieteikumu par pabalstu sakarā ar *Halfmoon Cosmetics BV* maksātnespēju, šis pieteikums ar 2008. gada 8. februāra lēmumu tika noraidīts, par ko *O. Tümer* iesniedza sūdzību, kas ar *UWV* 2008. gada 10. jūnijā pieņemto lēmumu tika atzīta par nepamatotu, jo prasītājs pamatlietā, kurš neuzturējās Nīderlandē likumīgi, nebija algots darbinieks *WW* 3. panta 3. punkta izpratnē. *Rechtbank 's-Hertogenbosch* [Hertogenbosas tiesa] 2009. gada 18. decembrī šī paša iemesla dēļ noraidīja prasību, ko *O. Tümer* bija iesniedzis par 2008. gada 10. jūnija lēmumu.

7 — *Stb.* 2000, Nr. 495.

8 — OV 1994, L 1, 3. lpp.

9 — Turpmāk tekstā – “Lēmums Nr. 1/80”.

10 — Šo līgumu 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, kā arī EEK dalībvalstis, no otras puses, un Kopiena to noslēdza, apstiprināja un ratificēja savā vārdā ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.).

21. Saņēmusi izskatīšanā par nolēmumu iesniegto apelācijas sūdzību, *Centrale Raad van Beroep*, kas uzskata, ka, ja trešo valstu valstspiederīgo, kuriem nav uzturēšanās atļaujas, izslēgšana būtu jāuzskata par ierobežojumu garantijas iestādes atbildībai veikt maksājumu, šāda izslēgšana nebūtu saderīga ar Savienības tiesībām, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai, ņemot vērā [EKL] 137. panta 2. punktā (tagad LESD 153. panta 2. punktā) likto pamatu, Direktīva [2008/94], it īpaši tās 2., 3. un 4. pants, jāinterpretē tādējādi, ka ar to nav saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums kā [WW] 3. panta 3. punkts un 61. pants, uz kuru pamata par darba ņēmēju netiek uzskatīts ārzemnieks, kurš ir trešās valsts pilsonis un kurš uzturas Nīderlandē nelikumīgi *Vreemdelingenwet 2000* 8. panta a)–e) un 1) punkta izpratnē, arī tādā gadījumā kā apelācijas iesniedzēja, kurš ir lūdzis maksātnespējas pabalstu un kuru civiltiesiskā ziņā būtu jāuzskata par darba ņēmēju, un kurš atbilst visiem pārējiem tā piešķiršanas nosacījumiem, gadījums?”

III – Analīze

A – Ievada apsvērumi

1) Iesniedzējtiesas sniegtā faktiskā un juridiskā informācija

22. Gan savos rakstveida, gan mutvārdu apsvērumos Eiropas Komisija uzskatīja, ka, pirmkārt, *O. Tümer* atbilst nosacījumiem, lai atsauktos uz Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta vai 7. panta noteikumiem, un, otrkārt, ka no šī lēmuma 10. pantā noteiktā nediskriminācijas principa, kā arī no Tiesas judikatūras, ka uzturēšanās atļauja un darba atļauja ir divas dažādas lietas, izriet, ka, ja dalībvalsts piešķir darba atļauju Turcijas pilsonim, tā nevar liegt tam piešķirt maksātnespējas pabalstu tādēļ, ka šim pilsonim nav uzturēšanās atļaujas.

23. Komisija tā rezultātā aicināja Tiesu ne tikai neatturēties sniegt atbildi uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, bet arī pārbaudīt, vai atbilstīgi Savienības tiesiskajam regulējumam *O. Tümer* nelikumīgi dzīvo Nīderlandē.

24. Uzskatu, ka Tiesai ir jānoraida šis aicinājums.

25. Atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai valstu tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā, kas izveidota ar LESD 267. pantu, Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas tai ļautu izspriest izskatāmo strīdu, ja nepieciešams, pārformulējot tai uzdotos jautājumus¹¹, lai interpretētu visas Savienības tiesību normas, kas valsts tiesai vajadzīgas, lai pieņemtu nolēmumu. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pamatojuma, ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu¹².

26. Tomēr iespējai pārformulēt prejudiciālos jautājumus, paplašinot attiecīgā gadījumā Savienības tiesību elementus, kurus ir nepieciešams interpretēt, nebūtu jāliek Tiesai piedāvāt Savienības tiesību interpretāciju, ņemot vērā citu situāciju, nevis to, par kuru ir pamatlieta, aizstāt iesniedzējtiesas faktiskos konstatējumus ar saviem pašas konstatējumiem vai apstrīdēt *res judicata* spēku, kas ir valsts tiesu ziņā.

11 — Skat. spriedumu *Betriu Montull* (C-5/12, EU:C:2013:571, 40. punkts).

12 — Turpat (41. punkts).

27. No iesniedzējtiesas nolēmumā norādīto faktu saiknes skaidri izriet, ka ar 2008. gada 28. augusta nolēmumu, par kuru *O. Tümer* neiesniedza pārsūdzību, tika nolemts, ka viņš nevar gūt nekādas tiesības no Lēmuma Nr. 1/80 6. un 7. panta, jo nav tikuši izpildīti nosacījumi, lai uzskatītu, ka viņš ietilpa likumīgajā darba tirgū vai ka viņa bijusi laulātā ir strādājusi pirms 1995. gada 31. marta. Lai arī Komisija tika paudusi šaubas šajā ziņā savos rakstveida apsvērumos un pastāv neskaidribas par *O. Tümer* konkrēto situāciju¹³, pat ja tās tika būtiski kļiedētas ar Nīderlandes valdības paskaidrojumiem tiesas sēdē, šīs analīzes nolūkiem šis fakts ir jāņem vērā kā pierādīts.

28. Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma neizriet, ka *Centraal Raad van Beroep* būtu konstatējusi, ka *O. Tümer* bija darba atļauja.

29. Ja Lēmumu Nr. 1/80 interpretētu atbilstīgi Komisijas ierosinātajam, tas nesniegtu iesniedzējtiesai atbildi, kas tai ļautu atrisināt tās izskatāmo strīdu, bet sagrozītu faktisko un tiesisko kontekstu, lai varētu lemt par strīdu, kuram ir atšķirīgs mērķis un kuru jau ir atrisinājusi cita valsts tiesa.

30. Šādos apstākļos jāizskata vienīgi *Centrale Raad van Beroep* uzdotais jautājums, nepaplašinot debates līdz Lēmuma Nr. 1/80 interpretācijai.

2) Piemērojamo Savienības tiesību *ratione temporis*

31. Ir jānorāda, ka noteikumi, ko iesniedzējtiesa ir norādījusi savā jautājumā, proti, Direktīvas 2008/94 2.–4. pants, nebija vēl spēkā pamatlietas faktisko apstākļu laikā.

32. Atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai, kas balstīta uz nepieciešamību sniegt iesniedzējtiesai noderīgu atbildi¹⁴, jautājums ir jāpārformulē, lai interpretētu Savienības tiesību noteikumus, kas bija piemērojami pamatlietas faktisko apstākļu datumā, jeb šajā gadījumā Direktīvas 80/987 noteikumi un, konkrētāk, šīs direktīvas 2.–4. pants, kuru formulējums turklāt būtībā ir identisks iesniedzējtiesas norādītajiem noteikumiem.

B – Vērtējums

33. Lai secinātu, ka valsts tiesiskais regulējums ir saderīgs ar Direktīvu 80/987, Nīderlandes valdība norāda secīgi uz diviem galvenajiem argumentiem, pirmkārt, par šīs direktīvas juridisko pamatu¹⁵ un, otrkārt, dalībvalstīm atstāto rīcības brīvību definēt algota darbinieka jēdzienu.

34. Pirmkārt, Direktīva 80/987 nevarot attiekties uz trešo valstu valsts piederīgajiem, jo šī direktīva ir pamatota ar EKL 137. pantu; normu, kura nesniedz juridisko pamatu tiesību atzīšanai šādiem valsts piederīgajiem, pat ja viņi uzturas likumīgi.

35. Otrkārt, norāde uz valsts tiesībām, lai definētu algota darbinieka jēdzienu un precizētu tā saturu, ļaujot katrā ziņā dalībvalstīm izslēgt no šī jēdziena trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas dalībvalstī nelikumīgi.

36. Šī divkāršā argumentācija liekot šaubīties vispirms par Direktīvas 80/987 piemērojamību trešo valstu valstspiederīgajiem, kā arī par tās piemērojamību tiem no šiem valstspiederīgajiem, kuri ir prettiesiskā situācijā.

13 — It īpaši laikposmā starp 1995. gada 31. martu, datumu, kad *O. Tümer* vairs nebija uzturēšanās atļaujas uz noteiktu laiku, un 2007. gada 25. aprīli, datumu, kad viņam vairs nebija uzturēšanās atļaujas.

14 — Skat. spriedumu *Derudder* (C-290/01, EU:C:2004:120, 37. un 38. punkts), kā arī spriedumu *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria* (C-157/10, EU:C:2011:813, 17.–21. punkts).

15 — Nīderlandes valdība atsauca uz EKL 137. pantu, kas patiesībā ir Direktīvas 2002/74 juridiskais pamats.

1) Direktīvas 80/987 piemērojamība trešo valstu valstspiederīgajiem

37. Vai Direktīvas 2002/74 juridiskais pamats izslēdz to, ka Direktīva 80/987 varētu attiekties uz trešo valstu valstspiederīgajiem?

38. Pirms izskatīt šo jautājumu detalizētāk, vispirms ir jānorāda, ka ar savu argumentāciju, kas ir balstīta uz Direktīvas 80/987 juridisko pamatu, Nīderlandes valdība būtiski novirza diskusiju uz pilsonības nosacījuma jomu, lai gan jautājums vienīgi un zināma iemesla dēļ attiecas uz iespēju pakārtot tiesības uz maksātspējas pabalstu nosacījumam par uzturēšanās likumību.

39. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Nīderlandes valdības nostāja nav saderīga ar Nīderlandes tādu tiesisko regulējumu, kāds tas ir aprakstīts iesniedzējtiesas lēmumā, jo, lasot *WW* 3. panta 3. punktu *a contrario*, no tā izriet, ka “algota darbinieka” statusa un tādējādi tiesību uz maksātspējas pabalstu atzīšana nav pakārtota nevienam pilsonības nosacījumam. Nīderlandes valdība nav apgalvojusi, ka, atzīstot tiesības uz maksātspējas pabalstu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri valsts teritorijā uzturas likumīgi, tā būtu paplašinājusi Direktīvas 80/987 piemērojamības *ratione personae*, izmantojot šīs direktīvas 9. panta pirmajā daļā paredzēto iespēju piemērot vai ieviest noteikumus, kas ir labvēlīgāki algotiem darbiniekiem.

40. Lai kā būtu, Direktīvas 2002/74 juridiskā pamata pārbaude, šķiet, nesašaurina Direktīvas 80/987 piemērošanu personām tikai attiecībā uz Savienības pilsoņiem.

41. Ir jāatgādina, ka EKL 137. panta 2. punkta pirmā daļa, redakcijā pirms Nicas līguma, uz kā bāzes tika pieņemta Direktīva 2002/74¹⁶, ļāva direktīvu veidā pieņemt minimālās prasības, kuru mērķis atbilstīgi EKL 137. panta 1. punktam ir sasniegt 136. pantā izvirzītos sociālās politikas mērķus, kuru skaitā ir darbinieku dzīves un darba apstākļu uzlabošana, kā arī pienācīga viņu sociālā aizsardzība.

42. Ir tiesa, ka to jomu starpā, kurās EKL 137. panta 2. punkta pirmā daļa pilnvaro Eiropas Savienības Padomi direktīvu veidā noteikt minimālās prasības EKL 136. pantā paredzēto mērķu īstenošanai, EKL 137. panta 1. punkts neuzskaita “nodarbinātības nosacījumus trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi dzīvo Kopienas teritorijā”, kuri ir EKL 137. panta 3. punktā, kas ir atsevišķs juridiskais pamats, kurš liek izmantot atšķirīgu procedūru. Lai gan EKL 137. panta 2. punkta otrajā daļā bija noteikts, ka piemērojama EKL 251. pantā noteiktā procedūra, proti, “koplēmums”, kura paredzēja kvalificēta vairākuma balsojumu Padomē un Eiropas Parlamenta piedalīšanos likumdošanas procesā pilnībā, EKL 137. panta 3. punktā bija paredzēts vienprātīgs balsojums Padomē pēc vienkāršas konsultēšanās ar Parlamentu¹⁷.

43. Tomēr, manuprāt, *UWV* un Nīderlandes valdība kļūdaini secina no šīs juridiskās bāzes, ka Direktīva 80/987 nevarētu skart trešo dalībvalstu valstspiederīgos.

44. Šis arguments ir pamatots ar pieņēmumu, ka atvasināto tiesību norma var piešķirt tiesības trešo valstu valstspiederīgajiem tikai tad, ja tās juridiskais pamats ir tādu primāro tiesību norma kā EKL 63. panta 4. punkts, kas skaidri pilnvaro Savienības likumdevēju noteikt pasākumus, kas paredzēti to situācijas regulēšanai.

16 — Kā to savā priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par grozījumiem Padomes Direktīvā 80/987/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu saistībā ar darbinieku aizsardzību to darba devēja maksātspējas gadījumā (COM(2000) 832, galīgā redakcija) norādīja Komisija, EKL 100. panta izmantošana Direktīvas 80/987, tās sākotnējā redakcijā, juridiskajai bāzei ir izskaidrojama ar to, ka tajā laikā nebija īpašas juridiskās bāzes pasākumu noteikšanai sociālajā jomā (6. punkts).

17 — Padomes 2001. gada 19. marta “Sociālo jautājumu” grupas diskusijā par Komisijas priekšlikumu Lielbritānijas delegācija turklāt izteica šaubas par teksta juridisko pamatu, lūdzot Padomes Juridiskā dienesta atzinumu.

45. Šis pieņēmums, kas skar fundamentālo jautājumu par Savienības tiesību *ratione personae*¹⁸, man šķiet neprecīzs.
46. Primārās tiesības ietver normas, kuru piemērojama konkrētām personām ir skaidri ierobežota.
47. Atsevišķas normas, kas nosaka juridiskos pamatus, ļauj noteikt pasākumus tieši attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem. Tādas ir EK līguma trešās daļas IV sadaļas “Vīzu politika, patvēruma politika, imigrācijas politika un cita politika, kas saistīta ar personu brīvu pārvietošanos” normas, kuru starpā ir EKL 63. pants, uz kuru norāda Nīderlandes valdība.
48. Citas normas tieši pretēji ir piemērojamas tikai Savienības pilsoņiem. Tā normas par darbinieku brīvu pārvietošanos pakārto tiesību uz brīvu pārvietošanos atzišanu kādas Savienības dalībvalsts pilsonības esamībai¹⁹.
49. Tomēr pastāv arī normas, kuras, nesaturot nevienu īpašu to piemērošanas personām ierobežojumu, var būt piemērojamas neatkarīgi no attiecīgo personu pilsonības un tādējādi uz tām var atsaukties trešo personu valstspiederīgie vai tās var tikt tiem piemērotas, ja to situācijai ir saikne ar Savienības tiesībām. Pasākumu, kuri ir noteikti uz skaidri neierobežota juridiskā pamata, piemērojamības paplašināšana tādējādi ir jānovērtē, ņemot vērā tiesiskajā regulējumā iecerētos mērķus²⁰.
50. Izņemot EKL 137. panta 3. punkta ceturto ievilkumu, EK līguma trešās daļas XI sadaļas 1. nodaļā esošās normas, kas piešķir Kopienai normatīvo kompetenci sociālajā jomā, ir ierindojamas to normu kategorijā, kuras atļauj noteikt pasākumus, kuri ir piemērojami, neņemot vērā pilsonību.
51. Šajā ziņā ir jānorāda, ka to jomu skaitā, kurās Kopienai bija kompetence atbalstīt un papildināt dalībvalstu rīcību, lai īstenotu EKL 136. pantā noteiktos mērķus, EKL 137. panta 2. punktā bija noteikta veselības aizsardzība un drošība, kā arī informēšana un apspriešanās ar “darbiniekiem”, no darba tirgus izslēgto “personu” integrācija, “vīriešu un sieviešu līdztiesība”, neminot nevienu pilsonības nosacījumu.
52. Trešo valstu valstspiederīgo darbinieku izslēgšana no pasākumiem, kas tiek piemēroti darbiniekiem kādas Savienības dalībvalsts valstspiederīgajiem, nesaskan ar Savienības sociālās politikas mērķiem, kādi tie ir noteikti EKL 136. panta pirmajā daļā, it īpaši tādēļ, ka šāda izslēgšana varētu sekmēt ārvalstu darbaspēka pieņemšanu darbā, lai mazinātu darba samaksas izmaksas. Savā spriedumā apvienotajās

18 — Kopējam pārskatam skat. Dubos, O., “Quel statut personnel pour les ressortissants des États tiers?”, *Revue des affaires européennes*, 2003–2004/1, 83. lpp.; Guild, E., un Peers, S., “Out of the Ghetto? The Personal Scope of EU Law”, *EU Immigration and Asylum Law: Text and Commentary*, 1. izdevums, Martinus Nijhoff Publishers, Leidene, 81. lpp.; Martin, D., “La protection des ressortissants de pays tiers par l’ordre juridique communautaire”, *L’union européenne et les droits fondamentaux*, Bruylant, Brisele, 1999, 173. lpp., un Mavridis, P., “Union européenne: un prix Nobel de protection sociale des ressortissants des pays tiers?”, *Revue de droit du travail*, Nr. 12, 2012, 719. lpp. un Nr. 1, 2013, 57. lpp.

19 — Šajā ziņā skat. LESD 45. panta 2. punktu. Skat. arī piekļuves nodarbinātībai jomā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 5. aprīļa Regulas (ES) Nr. 492/2011 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā (OV L 141, 1. lpp.) 1. pantu, kurā atzīst brīvu piekļuvi nodarbinātībai tikai dalībvalstu valstspiederīgo labā.

20 — Daļa no doktrīnas ir par vispārēja pieņēmuma par trešo valstu valstspiederīgo iekļaušanu Savienības tiesību piemērošanā atzišanu, ja vien nav skaidras pretējas normas. Skat. šajā ziņā Guild, E., un Peers, S., “Out of the Ghetto? The Personal Scope of EU Law”, *EU Immigration and Asylum Law: Text and Commentary*, minēts iepriekš. Šie autori norāda, ka, “[i]f Member States were free to exempt third-country nationals from EC social legislation, a significant section of the workforce would have limited prospects of ‘improved living and working conditions’ and there would be little progress towards ‘combating of exclusion’ – rather the reverse” (95. lpp.). Skat. arī Martin, D., “La protection des ressortissants de pays tiers par l’ordre juridique communautaire”, *L’union européenne et les droits fondamentaux*, minēts iepriekš, kurš uzskata, ka “gan Līgums, gan atvasinātās tiesības ir piemērojamas trešo valstu valstspiederīgajiem, *izņemot*, ja ir tieši paredzēts pretējais” (173. lpp.).

lietās Vācija u.c./Komisija (281/85, no 283/85 līdz 285/85 un 287/85, EU:C:1987:351) Tiesa izcēla šauro salaiduma vietu starp Savienības sociālo politiku un to politiku, kuru varētu ievērot attiecībā uz trešo valstu izcelsmes darbaspēku. Tieši šādā ziņā ir jānovērtē to pasākumu piemērojamība, kurus Savienība ir noteikusi sociālajā jomā²¹.

53. Tādēļ man jāsecina, ka Direktīvas 2002/74 juridiskais pamats nekādi neizslēdz to, ka Direktīva 80/987 varētu būt piemērojama trešo valstu valstspiederīgajiem.

54. Turklāt jānorāda, ka Direktīva 80/987 pierāda nesamaksātu prasījumu esamību, kas rodas no darba līgumiem vai darba attiecībām, kuras saista algotos darbiniekus ar kādu maksātnespējīgu darba devēju, kas ir faktors, kurš rada pienākumus, kuri tajā paredzēti garantijas iestādēm. Attiecībā uz algotiem darbiniekiem, lai tie varētu saņemt šādu garantiju, netiek prasīts nekāds pilsonības nosacījums. Ja tās saņemšana tiktu pakārtota pilsonības prasībai, tad tādējādi, pārkāpjot direktīvas mērķi, šīs direktīvas teksts tiktu papildināts ar tajā neesošu nosacījumu. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šai direktīvai ir sociāls mērķis – ietver pienākumu garantēt visiem darba ņēmējiem minimālo aizsardzību Eiropas Savienībā darba devēja maksātnespējas gadījumā, apmierinot darba ņēmēju prasījumus, kuri izriet no darba līgumiem vai darba tiesiskajām attiecībām un kuri attiecas uz darba samaksu par noteiktu laikposmu²².

55. Atliek noteikt, vai dalībvalstīm tomēr ir rīcības brīvība, kas tām ļauj izslēgt tos algotos darbiniekus – trešo valstu valstspiederīgos, kuri ir prettiesiskā situācijā.

2) Direktīvas 80/987 piemērojamība trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir prettiesiskā situācijā

56. Kā uzskata Nīderlandes valdība, algota darbinieka definīcijas neesamība Direktīvā 80/987 ļaujot valsts tiesībās precizēt tās saturu un attiecīgā gadījumā izslēgt trešo valstu valstspiederīgos, kuri ir prettiesiskā situācijā.

57. Šo apgalvojumu nevar pieņemt.

58. Ir tiesa, ka Direktīvas 80/987 2. panta 2. punktā izmantotā atsauce uz valsts tiesībām atstāj dalībvalstīm novērtējuma brīvību noteikt šīs direktīvas piemērojamības *ratione personae*. Tā kā nav izveidots vienots aizsardzības līmenis visā Savienībā, izmantojot kopējus kritērijus, tieši valsts tiesībās ir jānosaka tās algoto darbinieku kategorijas, kurām piemērojama šī direktīva²³.

59. Tomēr ir jāuzsver, ka šīs novērtējuma brīvības rezultātā nevar tikt apstrīdēta ne Direktīvas 80/987 vispārējā sistēma, ne tās lietderīgā iedarbība un ka tā ir īstenojama, ņemot vērā Savienības tiesības un it īpaši tajās noteiktos pamatprincipus, kuru vidū ir vienlīdzīgas attieksmes princips un nediskriminācijas princips²⁴.

21 — EKL 136. panta pirmā daļa, kas definē mērķus, atbilstīgi kuriem Padome EKL 137. panta 1. punktā norādītajās jomās var, izmantojot direktīvas, noteikt minimālās prasības, norāda uz Eiropas Sociālo Hartu, kas parakstīta Turīnā 1961. gada 18. oktobrī un pārskatīta Strasbūrā 1996. gada 3. maijā, kā arī Kopienų Hartu par darbinieku sociālajām pamattiesībām, kas pieņemta Eiropas Padomes sanāksmē Strasbūrā 1989. gada 9. decembrī. Tomēr, man šķiet, ka nav iespējams uzskatīt, ka šī atsauce, kura vēl arvien ir neskaidra un kuras mērķis ir uzsvērt dalībvalstu piesaisti sociālo pamattiesību aizsardzībai, varētu kalpot, lai noteiktu Savienības sociālās politikas piemērojamību, atsaucoties uz abu šo hartu *ratione personae* piemērojamību. Šajā ziņā skat. Guild, E., un Peers, S., "Out of the Ghetto? The Personal Scope of EU Law", *EU Immigration and Asylum Law: Text and Commentary*, minēts iepriekš (94. un 95. lpp.).

22 — Skat. spriedumu *Andersson* (C-30/10, EU:C:2011:66, 25. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī spriedumu *van Ardenne* (C-435/10, EU:C:2011:751, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 — Pēc analogijas skat. attiecībā uz "darba samaksas" jēdziena definīciju spriedumu *Visciano* (C-69/08, EU:C:2009:468, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 — Attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principa un nediskriminācijas principa prasību piemērošanu Direktīvā 80/987 atzītām tiesībām valsts tiesībās precizēt garantiju iestādes pienākumus skat. spriedumu *Robledillo Núñez* (C-498/06, EU:C:2008:109, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

60. Valsts tiesību normas, par kādu ir pamatlieta, kura pakārto algota darbinieka tiesības saņemt maksātnespējas pabalstu nosacījuma par tiesisku uzturēšanos, sekas ir tādas, ka tā vienlaicīgi apdraud gan Direktīvas 80/987 vispārējo sistēmu, gan tās lietderīgo iedarbību, kā arī neievēro vienlīdzīgas attieksmes principu un nediskriminācijas principu.

61. Pirmkārt, šāda norma apdraud Direktīvas 80/987 vispārējo sistēmu un tās lietderīgo iedarbību.

62. Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, dalībvalstu pienākums garantēt “visiem”²⁵ algotiem darbiniekiem minimālo aizsardzības līmeni ir princips un šo principu papildina izņēmumi, kuri ir jāinterpretē un jāpiemēro šauri, ņemot vērā to atkāpes raksturu un Direktīvas 80/987 mērķi²⁶.

63. Šie izņēmumi, kuri ir ierobežojoši uzskaitīti Direktīvas 80/987 1. panta 2. punktā, 2. panta 2. punktā, 4. un 10. pantā, ļauj dalībvalstīm izņēmuma kārtā izslēgt no tās piemērojamības atsevišķas algoto darbinieku kategorijas sakarā ar to, ka pastāv citas formas garantijas, kas tām nodrošina pienācīgu aizsardzību²⁷, un konkrētos apstākļos ierobežot šīs direktīvas paredzēto aizsardzību algotiem darbiniekiem. Neviens no tiem neparedz iespēju dalībvalstīm ierobežot vai *a fortiori* atcelt garantiju algotā darbinieka situācijas prettiesiskuma dēļ, ņemot vērā normas par ieceļošanu un uzturēšanos.

64. Ir arī jānorāda, ka atbilstīgi Direktīvas 80/987 2. panta 2. punktam, pat ja, piemērojot šīs direktīvas 2. panta 1. punktu, dalībvalstis definē jēdzienus “algots darbinieks”, tās nevar izslēgt ne nepilna laika darbiniekus Direktīvas 97/81/EK²⁸ izpratnē, ne darbiniekus, kuriem ir uz noteiktu laiku noslēgts līgums, Direktīvas 1999/70/EK²⁹ izpratnē, ne arī darbiniekus, kuriem ir īslaicīgas darba attiecības, Direktīvas 91/383/EEK izpratnē³⁰.

65. Patiesībā atsauce uz valsts tiesībām, lai definētu algota darbinieka jēdzienu, neizriet no vēlmes atstāt dalībvalstīm iespēju ierobežot, kā tās ir iecerējušas, Direktīvas 80/987 piemērojamību³¹, bet ir izskaidrojama ar grūtībām izstrādāt vienotu definīciju jēdzienam, kurā jāņem vērā nodarbinātības formu un darba attiecību daudzveidība, kas ir veicinājis izplūdušu tradicionālo atšķirību starp algoto darbinieku un pašnodarbināto, kā arī dažādo tiesisko regulējumu iecerēto mērķu daudzveidību³².

66. Lai gan ir dalībvalstīm atstāta plaša rīcības brīvība, no Direktīvas 80/987 skaidri izriet, ka visas personas, kuras var tikt klasificētas kā “algoti darbinieki” atbilstīgi valsts tiesībām, var saņemt garantiju, izņemot, ja citas formas garantija tām nodrošina atbilstīgu aizsardzību.

67. No iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm, kuras Nīderlandes valdība šajā punktā neapstrīdēja, izriet, ka trešo valstu valstspiederīgie Nīderlandes civiltiesībās tiek uzskatīti par algotiem darbiniekiem, šo statusu tiem liedzot, tikai lai izslēgtu tos no pabalsta sakarā ar maksātnespēju saņemšanas.

25 — Skat. spriedumu *Andersson* (EU:C:2011:66, 25. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī spriedumu *van Ardenne* (EU:C:2011:751, 27. punkts un tajā minētā judikatūra)

26 — Šajā ziņā skat. spriedumu *van Ardenne* (EU:C:2011:751, 34. punkts).

27 — Direktīvas 80/987 sākotnējā redakcijā esošie izņēmumi, kas skar algotu darbinieku darba līguma vai darba attiecību īpašo raksturu, tika atcelti ar Direktīvu 2002/74.

28 — Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīva par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par nepilna darba laika darbu (OV 1998, L 14, 9. lpp.).

29 — Padomes 1999. gada 28. jūnija Direktīva par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku (OV L 175, 43. lpp.).

30 — Padomes 1991. gada 25. jūnija Direktīva kas papildina pasākumus, kuru mērķis ir veicināt uzlabojumus darba drošībā un veselības aizsardzībā attiecībā uz darba ņēmējiem, kas pieņemti darbā uz noteiktu laiku vai arī īslaicīgā darbā (OV L 206, 19. lpp.).

31 — Komisija sava direktīvas priekšlikuma 13. zemsvītras piezīmē turklāt izklāstīja, ka ar Direktīvu 80/987 piešķirtās aizsardzības piemērojamības ierobežojums, kas izriet no pārāk vienkāršotas algota darbinieka jēdziena definēšanās dalībvalstī, “šķiet nevēlams un atsevišķu darbinieku kategoriju gadījumā grūti savietojams ar Kopienas sociālās politikas mērķiem, lai atrastu līdzsvaru starp darba tirgus fleksibilitāti un darbinieku drošību” (4.1.2. punkts).

32 — Skat. šajā ziņā, Barnard, C., *EU Employment Law*, 4. izdevums, Oxford University Press, 2012, 144. lpp. Skat. arī par algota darbinieka definīciju Savienības tiesībās Coursier, P., “La notion de travailleur salarié en droit social communautaire”, *Droit social n° 3*, 2003, 305. lpp.

68. Personu, kuras atbilst “algota darbinieka” klasificēšanai valsts tiesībās, izslēgšana no Direktīvas 80/987 piemērojamības man šķiet pretēja šīs direktīvas lietderīgajai iedarbībai un apšaubā tās efektivitāti. Manuprāt, ja šī direktīva atstāj dalībvalstīm iespēju definēt algota darbinieka jēdzienu, tā tomēr liek tām saskaņot to valsts darba tiesībās spēkā esošu definīciju ar to definīciju, kas ir izmantota šīs pašas direktīvas transponēšanas pasākumu piemērojamībai, lai jebkurš algots darbinieks valsts tiesību izpratnē varētu saņemt darba samaksas prasījumu garantiju. Citiem vārdiem sakot, algota darbinieka definīcijai nebūtu jābūt daudzšķautņainai atkarībā no tā, vai runa ir par darbinieka attiecībām ar darba devēju vai tā saistību ar garantiju fondu.

69. Otrkārt, tiesību uz darba samaksas prasījumu garantiju pakārtošana algotā darbinieka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās tiesiskumam, manuprāt, neatbilst vienlīdzīgas attieksmes principam un nediskriminācijas principam.

70. Šis princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. un 21. pantā, kuras normas attiecas gan uz Savienības iestādēm un organizācijām, gan uz dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesības, kā arī izriet tostarp no tās 51. panta 1. punkta³³.

71. Ja sakarā ar norādi Direktīvas 80/987 2. panta 2. punktā uz valsts tiesībām dalībvalsts definē to algoto darbinieku kategorijas, uz kurām attiecas šī direktīva, tā īsteno Savienības tiesības un tādējādi tai ir jāievēro vienlīdzīgas attieksmes princips un nediskriminācijas princips.

72. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šis princips nosaka, ka līdzīgas situācijas nedrīkst aplūkot atšķirīgi, bet atšķirīgas situācijas – līdzīgi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota³⁴.

73. Tiesa ir precizējusi elementus, kas raksturo atšķirīgas situācijas, tādējādi to salīdzināmais raksturs ir nosakāms un novērtējams atbilstīgi Savienības tiesību akta, kurš nosaka attiecīgo atšķirību, priekšmetam un mērķim. Turklāt jāņem vērā arī tās jomas principi un mērķi, kurās ietilpst šis akts³⁵.

74. Kā uzskata Tiesa, šādai pieejai *mutatis mutandis* ir jābūt pamatā pārbaudei ar mērķi novērtēt valsts pasākumu, ar kuriem ir īstenotas Savienības tiesības, atbilstību, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes principu³⁶.

75. Kā esmu uzsvēris iepriekš, no iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm izriet, ka atbilstīgi Nīderlandes civiltiesībām trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri uzturas nelikumīgi, ir algota darbinieka statuss un viņi var prasīt samaksu par darbu, pamatojoties uz savu darba līgumu. Tomēr darba devēja maksātspējas gadījumā *WW* 3. panta 3. punkts uz tiem attiecina atšķirīgu attieksmi, ciktāl viņi ir izslēgti no tiesībām uz savu neapmaksāto prasījumu garantiju.

76. Šādu atšķirīgu attieksmi var pieļaut tikai tad, ja tā ir objektīvi attaisnota.

77. Pamatojumam *UWV* un Nīderlandes valdība norāda uz divu veidu apsvērumiem.

78. Pirmkārt, ja tiktu atzīts, ka Direktīva 80/987 attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri uzturas nelikumīgi, tas atņemtu jēgu direktīvām, kuras ar zināmiem nosacījumiem atzīst vienlīdzīgu attieksmi pret trešo valstu valstspiederīgajiem, ar nosacījumu tomēr, ka viņi uzturas dalībvalstī likumīgi³⁷.

33 — Skat. it īpaši spriedumu *IBV & Cie* (C-195/12, EU:C:2013:598, 48. punkts).

34 — Turpat (50. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 — Turpat (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 — Turpat (53. punkts).

37 — Skat. Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvu 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (OV L 180, 22. lpp.), Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 16. lpp.) un Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvu 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV 2004, L 16, 44. lpp.).

79. Šis iebildums mani nepārliecina.

80. Uzskatīt, ka tas, ka atbilstīgi Direktīvas 80/987 mērķiem algoti darbinieki, kuri ir prettiesiskā situācijā, nevar saņemt garantiju saviem darba samaksas prasījumiem darba devēja maksātspējas gadījumā, ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam un nediskriminācijas principam, nenozīmē, ka šie valstspiederīgie vienmēr ir līdzīgā situācijā ar Savienības pilsoņiem vai trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir tiesiskā situācijā, un ka nekad nevarētu tikt piemērota atšķirīga attieksme. Manis piedāvātais risinājums, kas ir ierobežots ar darba samaksas prasījumu garantijas darba devēja maksātspējas gadījumā jomu un ir saistīts ar ārvalstu algotā darbinieka statusu, pat ja viņš būtu prettiesiskā situācijā, neapstrīd nosacījumu par uzturēšanās tiesiskumu kopumā.

81. Otrkārt, tiesību uz garantiju maksātspējas gadījumā atzīšana trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri uzturas prettiesiski, būtu pretēja Savienības politikai cīņā pret nelegālo imigrāciju. Šajā ziņā *UWV* un Nīderlandes valdība norāda, ka Nīderlandes tiesiskais regulējums pakļaujas “saslēgšanas” loģikai, kuras būtība ir izveidot saikni starp tiesībām uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem un uzturēšanās tiesiskumu Nīderlandē. Lai gan darba devējs, kurš nepilda savus kontroles pienākumus un nodarbina nelegālu darbinieku, nevar izvairīties no samaksas par paveiktu darbu, no tā tomēr neizriet tiesības uz sociālo aizsardzību gadījumā, ja šis darba devējs tiktu atzīts par maksātspējīgu.

82. Šis iebildums neiztur pārbaudi.

83. Pirmkārt, lai gan Direktīva 80/987 atļauj dalībvalstīm noteikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu pārkāpumus, šī iespēja ir skaidri iezīmēta un uz to nevar balstīt vispārēju atkāpi no principa par darba samaksas prasījumu garantiju. Tiesa ir precizējusi, pirmkārt, ka šīs direktīvas 10. panta a) punktā norādītie pārkāpumi ir ļaunprātīga prakse, kas nodara kaitējumu garantijas iestādēm, mākslīgi radot darba samaksas prasījumu un no tā radot prettiesisku maksāšanas pienākumu šīm iestādēm, un, otrkārt, ka pasākumi, ko dalībvalstīm ir ļauts noteikt atbilstīgi šai normai, ir tie, kas nepieciešami šādas prakses novēršanai³⁸.

84. Otrkārt, *UWV* un Nīderlandes valdības norādītais iebildums man nešķiet tāds, kas atbilstu Savienības tiesību mērķiem cīņā ar nelegālo imigrāciju. Jākonstatē, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīva 2009/52/EK, ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi³⁹, skaidri atļauj dalībvalstīm nepiemērot nodarbinātības aizliegumu tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas dalībvalstīs uzturas nelikumīgi, kuru izraidīšana ir atlikta un kuriem ir atļauts strādāt saskaņā ar valsts tiesību aktiem⁴⁰.

85. Šī direktīva turklāt paredz nodarbinātības aizlieguma pārkāpuma gadījumā, ka dalībvalstīs nodrošina, ka darba devējam ir jāsamaksā nesamaksātā darba samaksa, tostarp nesamaksātā alga, ieskaitot izmaksas, kas rodas no nesamaksātās darba samaksas nosūtīšanas uz darbinieka izcelsmes valsti, un sociālās iemaksas⁴¹.

86. Tādējādi dalībvalstīm ir šāda alternatīva.

87. Vai nu tās atzīst, ka trešo valstu valstspiederīgie, lai arī uzturoties prettiesiski, var tiesiski strādāt. Šādā gadījumā nekas neattaisno garantiju, kuras izriet no to algota darbinieka statusa atzīšanas, it īpaši Direktīvas 80/987 paredzētās garantijas, darba devēja maksātspējas gadījumā nepiešķiršanu.

38 — Skat. spriedumu *Walcher* (C-201/01, EU:C:2003:450, 39. un 40. punkts).

39 — OV L 168, 24. lpp. Lai gan Direktīva 2009/52 nav piemērojama *ratione temporis*, ņemot vērā pamatlietas faktu datumu, tā tomēr ļauj saprast Savienības politikas cīņā pret nelegālo nodarbinātību mērķus un loģiku.

40 — Šīs direktīvas 3. panta 3. punkts.

41 — Šīs pašas direktīvas 6. panta 1. punkts.

88. Vai arī tās piemēro aizliegumu nodarbināt trešo valstu valstspiederīgos, kuri ir prettiesiskā situācijā. Šādā gadījumā darba devējam paliek pienākums samaksāt nesamaksāto darba samaksu. Darba algas prasījumiem pēc savas būtības ir būtiska nozīme indivīdiem, un tās raksturīgi ir atlīdzība par paveikto darbu, ko ir saņēmis darba devējs.

89. Trešo valstu valstspiederīgie, kas uzturas nelikumīgi un kas ir strādājuši un veikuši iemaksas, manuprāt, šajā ziņā ir līdzīgā situācijā ar pārējiem darbiniekiem, tādēļ uzskatu, ka, lai gan ir Direktīvas 2009/52⁴² preambulas 14. apsvēruma ierobežojošais formulējums, nekas neattaisno atšķirīgu attieksmi attiecībā uz pienākošos garantiju darba devēja maksātspējas gadījumā.

90. Vienīgais izņēmums, kas varētu attaisnot atšķirīgu attieksmi un liegt trešo valstu valstspiederīgajam tiesības uz garantiju, ir tad, ja viņš ir rīkojies krāpnieciski, tostarp iesniedzot darba devējam viltotu uzturēšanās atļauju.

91. Tāds nav *O. Tümer* gadījums, kura situācija, ņemot vērā iesniedzējtiesas norādes, atbilst pirmajai alternatīvas daļai. Lai gan, uzturoties prettiesiski Nīderlandes teritorijā, *O. Tümer* tajā bija atļauts strādāt, un darba devējs, kurš 2007. gadā veica iemaksas viņa vārdā atbilstīgi *WW*, bija viņu deklarējis. Vairākkārt lūdzis izsniegt uzturēšanās atļauju, *O. Tümer* bija turklāt labi zināms Nīderlandes iestādēm, pat ja, atkārtojot Nīderlandes valdības izmantoto formulējumu tiesas sēdē⁴³, viņš dažbrīd “pazuda” no šo iestāžu “redzesloka”.

92. Šādos apstākļos *O. Tümer* bija tiesības uz maksātspējas pabalstu. Ja viņam atteiktu šo pabalstu, ar to noteikti viņu sodītu, liedzot uzturēšanas prasījumu, kas nav nekas cits kā vien atlīdzība par darbu, ko viņš ir veicis, sakarā ar kļūdām, kuras ir pieļāvis gan darba devējs, gan valsts pārvalde, kas ir vairākus gadus pieļāvusi tiesiskajam regulējumam neatbilstošu situāciju.

93. Tādējādi man jāsecina, ka Direktīva 80/987, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips un nediskriminācijas princips nepieļauj aplūkoto tiesisko regulējumu.

IV – Secinājumi

94. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Centrale Raad van Beroep* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi: Padomes 1980. gada 20. oktobra Direktīva 80/987/EEK par darbinieku aizsardzību to darba devēja maksātspējas gadījumā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvu 2002/74/EK, kā arī vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips un nediskriminācijas princips, ņemot vērā šīs direktīvas mērķus, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, par kādu ir pamatlieta, kas trešās valsts valstspiederīgā tiesības saņemt maksātspējas pabalstu pakārto nosacījumam par uzturēšanās likumību, vienlaicīgi civiltiesībās viņu atzīstot par algotu darbinieku.

42 — Atbilstīgi šī apsvēruma pēdējam teikumam gadījumos, kad darba devējs nav veicis atlikušos maksājumus, dalībvalstīm nav pienākuma izpildīt šo pienākumu viņa vietā.

43 — Šī valdība paskaidroja, ka *O. Tümer* darba devējs nav prasījis piešķirt viņam darba atļauju uz viņa pieteikuma piešķirt uzturēšanās atļauju izskatīšanas laiku, lai gan šāda atļauja būtu viņam piešķirusi tiesības likumīgi strādāt šajā laikposmā.